

& thema emigratie

VOLLEDIG GEÏNTEGREERD IN VOORMALIGE DDR

**Jakob Jan en Linda
Tuinier Hofman**
vonden hun stek in
Dreveskirchen (Duitsland)

.....
Spruiten, witlof en toerisme zijn de ingrediënten van het bedrijf van Linda (38) en Jakob Jan (42) Tuinier Hofman in Dreveskirchen, een gehucht aan de Duitse Oostzeekust. Het tweetal is volledig in de Duitse samenleving geïntegreerd en de Groningers met pioniersdrang leveren hun bijdrage aan de leefbaarheid van het Oost-Duitse platteland. “Terug naar Nederland? Dat is überhaupt geen thema.” »»

Door Jeroen Kuiper

Druk, druk, druk. Gaat het nog lukken met de afspraak om twaalf uur bij de notaris? En moet de geplande levering van twee kerstbomen aan de dorpschool toch morgen maar plaatsvinden? Linda en Jakob Jan Tuinier Hofman, twee Groningers aan de Duitse Oostzeekust, hebben het maar druk met zowel hun werk als hun sociale leven in Dreveskirchen, zo'n twintig kilometer van de Hanzestad Wismar. Niet dat ze klagen. "Pionieren doen we graag", vertelt Jakob Jan in het kantoor van het stel, gevestigd in de vroegere middelbare school.

Ze kochten het schoolgebouw enkele jaren geleden en verbouwden het tot hun eigen, grote huis annex kantoorruimte. Gele buitenmuren, witte houten kozijnen, brede planken op de vloer, een uitzicht over het wijdse Noord-Duitse land dat bijna tot aan de Oostzee reikt – het tweetal woont in een sfeervol pand. Naast hun huis ligt de lagere school en aan de andere kant staat tussen oude eiken de dorpskerk.

"Veel mensen trekken van het Oost-Duitse platteland naar de steden, dus het aantal geboorten neemt af. Daarom is de middelbare school een paar jaar geleden gesloten", vertelt Linda Tuinier Hofman terwijl ze een bord met typisch Duitse Kuchen op tafel zet. De Groningers met pioniersdrang leveren echter hun bijdrage aan de leefbaarheid van het platteland. Terwijl anderen vertrekken, de scholen sluiten en het verenigingsleven in veel plaatsen op z'n gat ligt, kwamen het paar met hun drie kinderen Ruben (11), Anna (8) en Abel (5) naar Mecklenburg-Vorpommern, renoveerden een leegstaande school, bouwden hun spruiten- en witlofbedrijf op, begonnen een pension en zijn daarnaast actief in allerlei verenigingen en in de lokale politiek.

'In de auto gestapt en op zoek gegaan'

In 1991 kwam Jakob Jan Tuinier Hofman voor het eerst naar Oost-Duitsland. "Een kennis van mijn vader zat hier in de melkveehouderij en wilde ook een groentebedrijf opzetten. Hij vroeg zich af of

Vorig jaar bouwden ze een nieuwe sorteer- en inpakhal voor de spruiten, inclusief een nieuwe koelcel.

dat iets voor mij zou zijn." Dat was een goede vraag, want Jakob Jan Tuinier Hofman had weliswaar aan de mas gestudeerd maar wist niets van groente. "Het IJzeren Gordijn was net open. Bovendien had ik al een jaar een agrarische opleiding gevolgd aan een school in Westerstede, dus ik kende het land redelijk. Verder trok me het avontuur om een eigen bedrijf te beginnen."

Dat is ook wat Tuinier Hofman met pionieren bedoelt. "Voor mij is dat: beginnen met niets en daaruit iets maken." Dat is uiteindelijk gelukt, maar het ging met vallen en opstaan.

"Ik heb wat cursussen over spruiten gevolgd en ben hier begonnen met een proefveldje groente van anderhalve hectare", vertelt de uit Garrelswear afkomstige man. "Dat liep redelijk, maar het terrein was eigenlijk te heuvelachtig voor groente en bovendien was er geen water voor beregening. Daarom ben ik op zoek gegaan naar een andere locatie."

Hoe deed hij dat? "Nou, ik ben gewoon gaan rondrijden en heb mensen aangesproken. Op een bepaald moment gaf iemand me de tip om te gaan praten met ene Herr Timmich van het vroegere staatsbedrijf in Blowatz, een dorp hier vlakbij. Die meneer Timmich

'Er waren momenten dat we wilden opgeven'

zag het wel zitten om met mij in de Rosenkohl, oftewel in de spruiten te gaan. We maakten een deal dat ik het eerste jaar zeven hectare grond onder mijn verantwoording had, en hij met zijn bedrijf twintig hectare."

De eerste oogst werd geen succes. Enigszins gekscherend zegt Jakob Jan: "In de spruiten heb je slechts vier vijanden: het voorjaar, de zomer, de herfst en de winter. Het kan te droog zijn, te nat, te koud, er zijn te veel slakken, noem maar op. Wat in Oost-Duitsland nogal veel voorkomt, is de zogenoemde Vorsommertrockenheit. Het regent hier sowieso al duidelijk minder dan in Nederland, en juist in de belangrijkste groeiperiode, rondom juni, is het hier vaak wekenlang droog. Daarom heb je goede beregeningsmogelijkheden nodig."

Van te weinig regen had Tuinier Hofman die eerste zomer echter geen last; het was juist een veel te nat jaar. De spruiten stonden wekenlang in een laag water en waren gedeeltelijk niet eens te oogsten.

Na dat mislukte eerste jaar trok Timmich zijn bedrijf terug. Hij vond het risico met de spruiten te groot. Tuinier Hofman dacht daar anders over. "Ik ben verdergegaan. Gaandeweg ging het steeds beter. We hebben ook wel moeilijke jaren gehad, zoals 1996. Er zijn momenten geweest dat het niet veel had gescheeld of we hadden opgegeven."

Prijzen moeilijk te voorspellen

Uiteindelijk is het gelukt een stabiel bedrijf op te bouwen. Dat bestaat naast 120 hectare spruiten inmiddels ook uit 140 hectare witlofpennen. "We willen het risico natuurlijk enigszins spreiden. Daarom denken we momenteel zelfs over een derde gewas na. Bovendien hebben we met de spruiten het probleem dat dat gewas qua vruchtwisseling concurreert met koolzaad, dat uit dezelfde familie komt en dat hier in de buurt veel wordt verbouwd. We hebben dus een nogal ingewikkeld rotatiesysteem met andere landbouwbedrijven." Inmiddels telt het bedrijf zo'n 30 werknemers, die

In een mooi, glooiend landschap rijden de plukmachines langzaam over het veld.

vooral in het oogstseizoen in dienst worden genomen.

Vorig jaar bouwden ze een nieuwe sorteer- en inpakhal voor de spruiten, inclusief een nieuwe koelcel. "Tot 2013 konden we daarvoor nog subsidie krijgen uit EU-fondsen. Die subsidies houden na volgend jaar waarschijnlijk op." Ook kwam er een nieuwe kantine. Dat werd echt tijd, volgens Jacob Jan: "Je kunt niet steeds nieuwe machines kopen terwijl je personeel zich in de pauzes met een oude container moet behelpen."

Afgelopen jaar kocht het stel ook een nieuwe witlofroofier. In de nieuwe bedrijfshal toont het tweetal de sorteermachines en de kleurenlezer, waarmee aan de hand van kleurencans de te slechte spruiten worden uitgeselecteerd. "Het is een eenvoudig systeem, maar het functioneert prima. En het geeft veel werkverlichting." Een deel van de spruiten van de familie staat op een stuk land van twintig hectare, een paar kilometer achter hun huis. In een mooi, glooiend landschap rijden de plukmachines langzaam over het veld. Drie mannen oogsten de spruiten door de spruitenstronken van onderen automatisch te laten afzagen en de stronken vervolgens in de plukmachine te stoppen. "Ik denk dat we overmorgen met dit veld klaar zijn."

Hij heeft een stuk of zes, zeven afnemers voor zijn spruiten. Uiteindelijk komen ze allemaal in de Duitse supermarkten terecht. "De prijzen zijn heel moeilijk te voorspellen. Helaas worden ze ons hoofdzakelijk gedictieerd." De concurrentie komt vooral uit Nederland.

Wat dat betreft verloopt het met de witlof anders. "We hebben een paar witloftrekkers in andere delen van Duitsland met wie we vóór het seizoen al duidelijke afspraken maken over hoeveel witlofpennen we voor welke prijs leveren."

Sociaal actief

Hoewel het stel elkaar al meer dan twintig jaar kent, kwam Linda Tuinier Hofman pas in 1996 definitief naar Duitsland. "De eerste jaren hebben we veel gependeld. Dat gaat vrij gemakkelijk. Vanaf Groningen heb je ongeveer vijf uur nodig over de Autobahn om hier te komen."

De eerste jaren werkte Linda bij een ecologisch adviesbureau in Güstrow. "Op een bepaald moment werd dat toch te veel. Ik reed drie dagen in de week een uur heen en een uur terug. Dat was met onze drie kinderen moeilijk te combineren." Inmiddels werkt ze samen met haar man in het bedrijf. Verder is ze actief in Dreveskirchen, een dorp met een paar honderd inwoners. "Ik zit in het bestuur van de kerk, maak deel uit van de redactie van een regionaal

blad voor de tuinbouw en ben voorzitter van de schoolvereniging." Jakob Jan kan bij al deze actie natuurlijk niet achterblijven: "Ik ben gemeenteraadslid. Ik maak deel uit van de bouwcommissie." Voor het stel is het niet meer dan vanzelfsprekend dat ze zich engageren. "Als iedereen een steentje zou bijdragen aan de maatschappij, dan zouden we veel minder problemen hebben", is de overtuiging van Jakob Jan Tuinier Hofman.

Op dezelfde golflengte

Het tweetal is tevreden over hun plek aan de Oost-Duitse kust. Ze hebben zich in de loop der jaren gaandeweg opgewerkt. Jakob Jan grapt: "Ik herinner me nog maar al te goed de koude winters in de eerste jaren. In het begin woonde ik in Villa Bärenblut, zo noemden we de blokhut die ik van een plaatselijke jager huurde." Na de blokhut volgden meerdere jaren met zijn vrouw Linda in een gebouw op het bedrijfsterrein. Dat was ook niet ideaal. "Het kwam regelmatig voor dat onze medewerkers op zondagmorgen om zeven uur op de deur stonden te bonzen met de vraag of ze even de sleutel konden lenen om iets op te halen in de bedrijfshal. Dat vonden ze normaal. Ik ben blij dat we nu iets meer afstand tot ons werk hebben."

Voor Linda zou de afstand nog groter mogen zijn. Ze is tevreden met hun woonsituatie, maar: "Ik zou ook best nog afgelegener willen wonen. Middenin de pampa, zoals de Duitsers zeggen, dat lijkt me heerlijk."

Ondanks die drang zijn ze tevreden met hun plek in Mecklenburg-Vorpommern. Jakob Jan: "We vinden het prima om tussen de Duitsers te wonen. Ook in een klein dorp als Dreveskirchen zijn er genoeg mensen met wie we op dezelfde golflengte zitten. Ik heb wel eens bezoekers uit de Randstad gehad die zich niet kunnen voorstellen hoe we het hier uithouden. Maar ik kan me op mijn beurt niet voorstellen hoe zij het in de Randstad volhouden."

De drie kinderen spreken vloeiend Duits en hebben inmiddels ook de Duitse nationaliteit. "Toch?", vraagt Jacob Jan voor de zekerheid. Ze weten het niet eens meer precies, wat aangeeft hoe hoog dat thema 'op de agenda' staat in huize Tuinier Hofman. "Voor ons zijn de mensen hier op de eerste plaats Europeaan. Terugkeren naar Nederland is voor ons überhaupt geen thema. We leven hier goed." ●●●

Gastenverblijf in verbouwd pakhuis

Wie denkt dat spruiten en witlof genoeg activiteit zijn voor Linda en Jakob Jan Tuinier Hofman, heeft het bij het verkeerde eind. Want naast het bedrijfsterrein staat een voormalige keukenstudio, die het stel heeft verbouwd tot een Gästehaus. "Hier ontvangen we sinds 2000 toeristen", vertelt Linda. "We richten ons vooral op groepen. Die vinden het fijn om met zijn allen een eigen plek te hebben. Ze kunnen hier doen en laten wat ze willen." Het gastenverblijf ligt op slechts een paar kilometer van het Oostzeestrand.

Om toeristen die nog dichter bij het water willen zijn te bedienen, kocht het tweetal onlangs tijdens een openbare veiling een oud pakhuis dat bijna direct aan zee staat. "Momenteel renoveren we het pand. Het moet in juni gereed zijn. In ons Gästehaus hier kunnen we 42 personen onderbrengen, in het pakhuis straks vijftien."